

APSTIPRINĀTA
ar tieslietu ministra A. Štokenberga
2011. gada 12. jūlija rīkojumu Nr. 1-1/231

**Zvērinātu notāru eksāmena programma
2011. gadam**

pieņemta
Latvijas Zvērinātu notāru padomes
01.07.2011. sēdē, protokols Nr. 7

Rīga 2011

1. Vispārējā tiesību teorija

1.1. Tiesību izpratne

1.1.1. Tiesības kā sociāla parādība.

1.1.2. Tiesību izcelšanās.

1.1.3. Nozīmīgākās tiesību doktrīnas, kuras ietekmējušas Latvijas Republikas tiesību sistēmas izveidi, - dabisko tiesību un juridiskā pozitīvisma teorijas.

1.1.4. Objektīvās tiesības un subjektīvās tiesības.

1.2. Sociālās normas

1.2.1. Sociālās normas jēdziens un to klasifikācija.

1.2.2. Tiesību normas vieta sociālo normu sistēmā.

1.2.3. Tiesību normu un morāles normu attiecības.

1.3. Tiesību norma

1.3.1. Tiesību normas jēdziens.

1.3.2. Tiesību normas struktūra.

1.3.3. Tiesību normu klasifikācija.

1.3.4. Materiālās un procesuālas tiesību normas.

1.4. Tiesību avoti

1.4.1. Tiesību avota jēdziens.

1.4.2. Patstāvīgie tiesību avoti - normatīvie akti, tiesību paražas (ieradumu tiesības) un vispārējie tiesību principi.

1.4.3. Tiesību palīgavoti - tiesu prakse un tiesību doktrīna.

1.4.4. Tiesību avotu hierarhija un Eiropas Savienības tiesību avoti Latvijas tiesību sistēmas kontekstā.

1.5. Normatīvais akts

1.5.1. Normatīva akta jēdziens un veidi.

1.5.2. Normatīvo aktu hierarhija.

1.6. Normatīvo aktu jaunrade

1.6.1. Normatīvo aktu jaunrades jēdziens.

1.6.2. Normatīvo aktu jaunrades veidi.

1.6.3. Likumdošanas process Latvijas Republikā.

1.6.4. Normatīvo aktu spēks laikā, telpā un attiecībā uz personām.

1.6.5. Normatīvo aktu sistematizācija.

1.7. Tiesiskās attiecības un juridiskā atbildība

1.7.1. Tiesisko attiecību jēdziens un veidi.

1.7.2. Juridiskie fakti un to klasifikācija.

1.7.3. Tiesību pārkāpuma jēdziens un veidi.

1.7.4. Juridiskās atbildības pamats un veidi.

1.8. Tiesību saimes un loki

1.8.1. Tiesību saimes un loka jēdzieni.

1.8.2. Saimju un loku klasifikācija.

1.8.3. Kontinentālās Eiropas tiesību loka būtiskākās iezīmes.

1.8.4. Romāņu un ģermāņu tiesību saimes kontinentālās Eiropas tiesību lokā.

- 1.8.5. Skandināvu tiesību loka īpatnības.
- 1.8.6. Anglo - amerikāņu tiesību loks un tā īpatnības.
- 1.8.7. Sociālistisko tiesību vieta Eiropas tiesību sistēmās. Kopīgais un atšķirīgais ar kontinentālās Eiropas tiesību izpratni.
- 1.8.8. Latvijas tiesiskās sistēmas reintegrācija kontinentālās Eiropas tiesību lokā.

1.9. Tiesiskā sistēma

- 1.9.1. Nacionālās tiesiskās sistēmas jēdziens.
- 1.9.2. Tiesību sistēmas jēdziens un tās struktūra.
- 1.9.3. Publiskās un privātās tiesības.
- 1.9.4. Publisko un privāto tiesību nošķiršanas nepieciešamība un modeļi.
- 1.9.5. Tiesību nozares.
- 1.9.6. Tiesību institūti.

1.10. Tiesību normu realizācija

- 1.10.1. Tiesību realizācijas jēdziens un veidi.
- 1.10.2. Tiesību normu piemērošanas jēdziens.
- 1.10.3. Tiesību normu piemērošanas stadijas.
- 1.10.4. Tiesību normu iztulkošanas jēdziens.
- 1.10.5. Tiesību normu iztulkošanas veidi un metodes.
- 1.10.6. Tiesību normu piemērošanas akta jēdziens un veidi.

1.11. Tiesību normu piemērošanas teorijas

- 1.11.1. Tiesību funkcijas sociālās regulēšanas sistēmā.
- 1.11.2. Taisnīguma prasība tiesībās.
- 1.11.3. Procesuālās kārtības loma tiesību normu piemērošanā.
- 1.11.4. Divas pieejas tiesību piemērošanai: jēdzienu jurisprudence un interešu jurisprudence.

1.12. Tiesību normu piemērošanas loģiskā struktūra

- 1.12.1. Juridiskais siloģisms.
- 1.12.2. Lielā premisa.
- 1.12.3. Mazā premisa.
- 1.12.4. Siloģiskais slēdziens.
- 1.12.5. Tiesību avotu daudzveidības ietekme uz tiesību normu piemērošanu.
- 1.12.6. Subsumcijas jēdziens un nepieciešamība.
- 1.12.7. Subsumcijas tehnika.
- 1.12.8. Tiesību normu piemērošanas tiesisko seku noteikšana.

1.13. Lietas faktisko apstākļu noskaidrošana

- 1.13.1. Lietas faktisko apstākļu uztvere, noteikšana un novērtējums.
- 1.13.2. Tiesiski nozīmīgo apstākļu izdalīšana.
- 1.13.3. Pierādīšanas tehnika.

1.14. Tiesību normas meklēšana

- 1.14.1. Tiesību normas un ģenerālklausulas. Ģenerālklausulu interpretācija un piemērošana notāra darbā.
- 1.14.2. Tiesību normas likumības un tiesiskuma pārbaude.
- 1.14.3. Spēkā esamība un piemērojamība (zemākā kritika).
- 1.14.4. Tiesību normas konstitucionalitātes pārbaude (augstākā kritika).

1.15. Tiesību normu un principu kolīzijas

1.15.1. Normu konkurence, šķietamās un patiesās pretrunas.

1.15.2. Kolīziju atrisināšanas metodes.

1.16. Tiesību normu interpretācijas jēdziens un metodes

1.16.1. Interpretācijas jēdziens un mērķis. *Ratio legis*.

1.16.2. Faktori, kas nosaka interpretācijas nepieciešamību. Neskaidrības tiesību tekstā. Ārējo apstākļu ietekme.

1.16.3. Tiesību normu interpretācijas metodes - gramatiskā, sistēmiskā, teleoloģiskā, vēsturiskā un citas metodes.

1.17. Tiesību tālākveidošana

1.17.1. Likumu nepilnību (robu) jēdziens un veidi.

1.17.2. Nepilnību novēršana.

1.17.3. Tiesību un likuma analogija. *Argumentum a fortiori*. *Argumentum a contrario*.

1.18. Tiesību normu piemērošanas akta izstrāde un pamatojums

1.18.1. Tiesību normu piemērošanas akta jēdziens.

1.18.2. Nolēmuma pamatojums un argumentācija.

1.18.3. Sankcijas izvēles robežas.

1.18.4. Nolēmuma strukturēšana un noformēšana.

2. Konstitucionālās tiesības

2.1. Konstitucionālo tiesību jēdziens un avoti

2.1.1. Konstitucionālo tiesību jēdziens un reglamentācijas objekts.

2.1.2. Konstitucionāli tiesisko attiecību jēdziens un saturs.

2.1.3. Konstitucionāli tiesisko attiecību subjekti.

2.1.4. Konstitucionālo tiesību avoti.

2.2. Latvijas Republikas Satversmes jēdziens un juridiskais spēks.

2.2.1. Konstitūcijas jēdziens un tās materiālā, formālā un aksioloģiskā izpratne.

2.2.2. Konstitūciju saturs un forma.

2.2.3. Latvijas Republikas Satversme. Tās pieņemšana, stāšanās spēkā un *de facto* juridiskā spēka atjaunošana 1990. gadā.

2.2.4. 1990. gada 4. maija Neatkarības deklarācijas juridiskā nozīme un loma Satversmes spēka atjaunošanā.

2.2.5. LR Satversmes juridiskais spēks un vieta normatīvo aktu hierarhijā.

2.3. LR konstitucionālisma pamatprincipi

2.3.1. Suverenitātes jēdziens un realizēšanas ietvari.

2.3.2. Varas dalīšanas princips Satversmē un LR varas struktūra.

2.3.3. Taisnīguma, likumības, tiesiskās palāvības principi un to realizācija.

2.4. Pilsonības institūts Latvijā

2.4.1. Pilsonības jēdziens un tā saturs. Piederība Latvijas Republikas pilsonībai. Pilsoņa tiesību un pienākumu saturs.

2.4.2. Pilsonības iegūšanas veidi un to pamatnosacījumi Latvijā.

2.4.3. Naturalizācijas noteikumi un vispārējā kārtība. Bērnu naturalizācija. Naturalizācijas ierobežojumi.

2.4.4. Latvijas pilsonības zaudēšanas un atjaunošanas kārtība.

2.4.5. Ārvalstnieku, bezvalstnieku (LR nepilsoņu, bēgļu, u.c.) tiesiskā statusa reglamentācija

Latvijā.

2.5. Vēlēšanu tiesību un tautas nobalsošanas institūts Latvijā

- 2.5.1. Vēlēšanu un vēlēšanu tiesību institūta jēdziens.
- 2.5.2. Vēlēšanu tiesību pamatprincipi.
- 2.5.3. Latvijas Republikas vēlēšanu sistēma.
- 2.5.4. Saeimas vēlēšanu apgabali un iecirkņi. Vēlēšanu komisijas, to veidi un kompetence.
- 2.5.5. Deputātu kandidātu izvirzīšana, sarakstu iesniegšana, reģistrācija. Vēlēšanu norise un vēlēšanu rezultātu noteikšana.
- 2.5.6. Notāra loma vēlēšanu procesā.
- 2.5.7. Tautas nobalsošanas institūts un tā veidi.

2.6. Saeimas izveidošana, uzbūve un funkcijas

- 2.6.1. Saeima - Latvijas tautas pārstāvības institūcija.
- 2.6.2. Deputātu mandāti. Saeimas pilnvaru laiks un Saeimas atlaišana.
- 2.6.3. Saeimas struktūra.
- 2.6.4. Saeimas funkcijas - likumdošanas funkcija, kreatīvā funkcija, kontroles funkcija, u.c.
- 2.6.5. Saeimas līdzdalība Eiropas Savienības jautājumos.

2.7. Likumdošanas process Latvijas Republikā un likumu spēkā stāšanās

- 2.7.1. Likumdošanas iniciatīvas tiesības.
- 2.7.2. Likumdošanas process Saeimā. Likumprojektu izskatīšanas kārtība. Likumprojektu izskatīšana steidzamības kārtā.
- 2.7.3. Likuma izsludināšana un spēkā stāšanās.
- 2.7.4. Satversmes grozījumu izskatīšanas īpatnības.
- 2.7.5. Deleģētā likumdošana. Ministru Kabineta pilnvaras pieņemt normatīvos aktus ar likumu spēku.

2.8. Valsts prezidents

- 2.8.1. Valsts prezidenta institūts un tā vieta valsts varu realizējošo institūciju sistēmā.
- 2.8.2. Latvijas Valsts prezidenta ievēlēšana, pilnvaru laiks, atbildība un funkcijas.

2.9. Izpildvaras struktūra Latvijas Republikā

- 2.9.1. Izpildvaras specifika un galvenās pazīmes. Tās vieta un loma varas dalīšanas sistēmā.
- 2.9.2. Valdības jēdziens un konstitucionāli tiesiskais statuss. Ministru Kabineta izveidošanas kārtība.
- 2.9.3. Ministru prezidenta institūts un kompetence valsts varas realizācijā.
- 2.9.4. Ministru kabineta sastāvs un struktūra. Ministru Kabineta funkcijas, tiesības un pienākumi.
- 2.9.5. Ministru Kabineta izdotie normatīvie akti, to spēks un vieta normatīvo aktu hierarhijā.
- 2.9.6. Valsts aparāta jēdziens. Valsts civilais un militārais dienests.
- 2.9.7. Latvijas Republikas valsts aparāta vadīšana un organizācija. Nozares ministra, valsts sekretāra un ministrijas kompetence.
- 2.9.8. Tieslietu ministra un Tieslietu ministrijas kompetence Latvija Republikas tiesu un tiesību sistēmā. Latvijas Republikas notariāta darbības virsvadība.

2.10. Tiesu vara Latvijas Republikā

- 2.10.1. Tiesu varas jēdziens un tās vieta un loma valsts varas realizācijā.
- 2.10.2. Tiesu varas konstitucionālais statuss. Tiesu un tiesnešu neatkarības princips un tā konstitucionālās garantijas.
- 2.10.3. Tiesu varas institūciju sistēma. Vispārējās un speciālās kompetences tiesas.

Tiesāšanas pamatprincipi un to regulējums likumā „Par tiesu varu”.

2.10.4. Satversmes tiesa - konstitucionālās kontroles realizētāja. Tās vieta tiesu varas sistēmā. Satversmes tiesa kompetence. Satversmes tiesas spriedumi kā tiesību avoti. To vieta citu tiesību avotu vidū.

2.10.5. Ar tiesu saistītās institūcijas un to nozīme likumības realizācijā Latvijas Republikā. Notariāta nozīme un kompetence likumu piemērošanā un dokumentu publiskās ticamības garantēšanā Latvijā.

2.11. Valsts kontrole

2.11.1. Valsts kontroles institūts un tā tiesiskā reglamentācija.

2.11.2. Valsts kontroles institūciju struktūra un funkcijas.

2.11.3. Valsts kontroles revīzijas tiesiskā reglamentācija un juridiskās sekas.

2.12. Latvijas administratīvi teritoriālā iedalījuma institūts

2.12.1. Valsts teritorija un tās organizācijas jēdziens.

2.12.2. Valsts robežas jēdziens un Latvijas valsts robežas tiesiskā reglamentācija.

2.12.3 Administratīvi teritoriālā iedalījuma jēdziens un pamatprincipi.

2.12.4. Administratīvo teritoriju struktūra Latvijā, to tipi un līmeņi.

2.12.5. Notariāta organizācija Latvijā saistībā ar valsts teritoriālo iedalījumu.

2.13. Cilvēka pamattiesības Satversmē

2.13.1 Cilvēka pamattiesību un cilvēktiesību jēdzieni.

2.13.2. Cilvēka pamattiesību konstitucionālā reglamentācija Latvijā.

2.13.3. Cilvēka pamattiesību apjoms un to struktūra Satversmē.

2.13.4. Cilvēka pamattiesību ierobežošanas iespējas un pamatojums.

2.13.5. Pamattiesību garantijas un to realizētāji LR varas institūcijas. Notariāta loma cilvēka pamattiesību realizēšanā.

3. Administratīvās un administratīvā procesa tiesības

3.1. Administratīvo tiesību nozare un administratīvo tiesību avoti

3.1.1. Administratīvo tiesību jēdziens. Administratīvo tiesību nozare.

3.1.2. Administratīvo tiesību avotu jēdziens un to veidi.

3.1.3. Administratīvo tiesību normu veidi.

3.1.4. Objektīvās un subjektīvās tiesības. Rīcības brīvība.

3.1.5. Administratīvo tiesību principi.

3.2. Administratīvi tiesiskās attiecības

3.2.1. Administratīvi tiesiskās attiecības un to īpatnības.

3.2.2. Administratīvi tiesisko attiecību subjekti.

3.2.3. Administratīvi tiesiskā tiesībspēja un rīcībspēja.

3.2.4. Administratīvi tiesisko attiecību veidi.

3.2.5. Administratīvi tiesisko attiecību nodibināšana, grozīšana un izbeigšana.

3.2.6. Personas tiesības valsts pārvaldes jomā.

3.3. Latvijas Republikas valsts pārvalde

3.3.1. Valsts pārvaldes organizācijas un realizācijas principi - tiesību virsvadības princips, proporcionalitātes princips, tiesiskās palāvības princips, u.c.

3.3.2. Piespiešana valsts pārvaldē. Piespiedu līdzekļi, kurus izmanto valsts pārvaldes subjekti (preventīvie un pārtraukšanas līdzekļi).

- 3.3.3. Kontrole valsts pārvaldē. Tās principi, veidi. Kontroles, uzraudzības un izpildes pārbaude. Kontrole padotības kārtībā un tiesu kontrole. Administratīvā uzraudzība un tās veidi.
- 3.3.4. Valsts pārvaldes institucionālā sistēma. Atvasinātās publisko tiesību juridiskās personas. Pārvaldes iestāžu klasifikācija un sistēma.
- 3.3.5. Tiešā valsts pārvalde un padotības formas.
- 3.3.6. Sabiedrības līdzdalība valsts pārvaldē.
- 3.3.7. Deleģētā pārvalde. Tās pamatprincipi un realizācija.
- 3.3.8. Iekšējo normatīvo aktu pieņemšana.
- 3.3.9. Publisko tiesību līguma jēdziens un saturs.

3.4. Valsts civildienests

- 3.4.1. Valsts civildienesta jēdziens un tā funkcijas.
- 3.4.2. Valsts civildienesta organizācijas principi. Civildienesta veidi un to tiesiskais regulējums.
- 3.4.3. Civildienesta ierēdņu disciplinārā atbildība. Ierēdņa atbildības regulējums.

3.5. Pašpārvaldes

- 3.5.1. Pašpārvaldes kā īpašs tiesību subjekts un to darbības tiesiskais regulējums.
- 3.5.2. Pašvaldību funkcijas un kompetence valsts pārvaldes īstenošanā.

3.6. Administratīvais process

- 3.6.1. Administratīvā procesa jēdziens un pamatmērķi.
- 3.6.2. Tiesību avoti, kas regulē administratīvo procesu Latvijas Republikā. Normatīvie akti, kas regulē administratīvo procesu Latvijas Republikā. Administratīvā procesa likums. Vispārējie tiesību principi, Eiropas Cilvēktiesību tiesas precedenti.
- 3.6.3. Administratīvā akta jēdziens. To veidi un klasifikācija.
- 3.6.4. Administratīvā procesa dalībnieki un to raksturojums. Administratīvi procesuālā tiesībspēja un rīcībspēja. Pārstāvība un tās ierobežojumi.
- 3.6.5. Publiskās varas izdotie akti, kam ir administratīvā akta pazīmes, bet kas nav administratīvie akti.
- 3.6.6. Faktiskās rīcības jēdziens.
- 3.6.7. Uzziņa par savām tiesībām.
- 3.6.8. Administratīvo aktu klasifikācija.
- 3.6.9. Administratīvā procesa stadijas. Pamatstadijas un to raksturojums. Palīgstadijas un to raksturojums. Procesuālie termiņi.
- 3.6.10. Valsts atbildība un zaudējumu atlīdzības tiesiskais regulējums. Zaudējumu atlīdzināšanas mehānisms.
- 3.6.11. Personas tiesību aizsardzības līdzekļi administratīvajā procesā. Administratīvā akta un faktiskās rīcības pārsūdzēšana tiesā. Pieteikuma un sprieduma veidi.
- 3.6.12. Administratīvā akta un tiesas nolēmuma izpilde.

3.7. Administratīvā atbildība

- 3.7.1. Administratīvās atbildības jēdziens. Administratīvais pārkāpums kā administratīvās atbildības pamats. Administratīvā pārkāpuma sastāvs.
- 3.7.2. Administratīvie sodi un to veidi. Administratīvo sodu uzlikšanas pamatnosacījumi. Sodu izpildes īpatnības.
- 3.7.3. Personas aizturēšanas pamatnosacījumi.
- 3.7.4. Administratīvais protokols kā administratīvā procesa elements.
- 3.7.5. Lietvedība administratīvo pārkāpumu lietās.

3.8. Informācijas atklātība un datu aizsardzība

- 3.8.1. Informācijas pieejamības princips tiesiskā valstī un tā tiesiskais regulējums Latvijā. Varas realizācijas „caurspīdīguma ideja” tās nozīme personu pamattiesību realizācijā.
- 3.8.2. Individu tiesības vērsties valsts pārvaldes iestādē pēc informācijas. Informācijas klasifikācijas veidi un tās izsniegšanas pamatnosacījumi.
- 3.8.3. Konfidencialas informācijas jēdziens un personas datu aizsardzība.
- 3.8.4. Notāra tiesības un pienākumi saistībā ar informācijas atklātību un datu aizsardzību.

4. Notariāta tiesības

4.1. Latvijas notariāta būtība

- 4.1.1. Notariāta jēdziens, ģenēze senajā Romā un evolūcija kontinentālā Eiropā.
- 4.1.2. Latvijas notariāta piederība Eiropas un pasaules Latīņu tipa notariātiem.
- 4.1.3. Notariāta jēdziens, uzdevumi un funkcijas.
- 4.1.4. Notariāta vieta tiesību aizsardzības iestāžu sistēmā.
- 4.1.5. Latvijas Republikas notariāta darbību regulējošie tiesību avoti.
- 4.1.6. Notāru kompetence un notariāta uzbūves modeļi citās Eiropas Savienības valstīs. Notāru starptautiskā sadarbība.

4.2. Notariāta kompetence un organizācija Latvijā

- 4.2.1. Zvērināta notāra jēdziens. Zvērinātu notāru kompetence. Notāru tiesība un pienākumi pildot amata pienākumus. Notāra atbildība par pienākumu likumīgu un godprātīgu pildīšanu. Notāra profesionālās ētika jēdziens un saturs.
- 4.2.2. Zvērinātu notāru korporatīvā darbība.
- 4.2.3. Zvērinātu notāru finansiālā darbība. Notariālās darbības riska apdrošināšana. Zvērināta notāra darba apmaksāšana. Zvērināta notāra ieņēmumi un izdevumi.
- 4.2.4. Zvērinātu notāru saraksti, notāru biroji jeb kantori un to izveidošanas kārtība.
- 4.2.5. Zvērināta notāra iecelšana amatā, pārcelšana, atļaušana un atstādināšana no amata.
- 4.2.6. Notāru biroju štati - notāru palīgi un kandidāti.
- 4.2.7. Notāru eksāmeni un tos regulējošie normatīvie akti.
- 4.2.8. Bāriņtiesu notariālās funkcijas.
- 4.2.9. Diplomātisko un konsulāro iestāžu notariālā darbība.

4.3. Notariālās darbības principi un notariālo darbību izpildes vispārējie noteikumi

- 4.3.1. Notariālās darbības principi - neatkarības, tiesiskuma, *numerus clausus*. Palīdzība fiziskajām un juridiskajām personām, to tiesību un likumisko interešu aizsardzībā. Notariālo aktu un darbību pamatotības princips. Pierādījumi un pierādīšana notariālajā darbībā. Notariālo darbību konfidencialitāte.
- 4.3.2. Notariālo darbību izpildes vispārējie noteikumi - notariālo darbību izpildes laiks un vieta, personu identitātes, tiesībspējas un rīcībspējas noskaidrošana, amatpersonu un pārstāvju pilnvaru pārbaude.
- 4.3.3. Notariālās grāmatas un reģistri, notariālie akti un apliecinājumi.
- 4.3.4. Notariāliem dokumentiem izvirzītās prasības pēc formas un satura. Ārvalstu dokumentu legalizācija Latvijas Republikā.
- 4.3.5. Notariālie izdevumi.

4.4. Darījumu notariālā apliecināšana

- 4.4.1. Obligāti notariālā kārtībā apliecināmie darījumi.
- 4.4.2. Vienpusējo darījumu notariālā apliecināšana.
- 4.4.3. Nekustamo īpašumu atsavināšanas darījumu notariālā apliecināšana.
- 4.4.4. Atsevišķu līgumu notariālās apliecināšanas īpatnības.

4.4.5. Kopīpašumu, kopmantas, mantojuma sadales aktu taisīšana un apliecināšana notariālā kārtībā.

4.5. Bezstrīdus juridisko faktu un tiesību notariālā apliecināšana

4.5.1. Bezstrīdus juridisko faktu un tiesību jēdziens un veidi.

4.5.2. Fakta, ka persona ir dzīva, apliecināšana.

4.5.3. Fakta par personas ierašanos vai neierašanos tiesisku darījumu noslēgšanai vai citu pienākumu pildīšanai apliecināšana.

4.5.4. Seifu un citu glabātavu satura apliecināšana.

4.5.5. Dokumentu uzrādīšanas laika apliecināšana. Valsts nodevas samaksas fakta apliecināšana.

4.5.6. Mantojuma lietu kārtošana notariātā.

4.5.7. Pārdzīvojušā laulātā mantisko tiesību aizsardzība.

4.6. Aizsargājošās notariālās darbības

4.6.1. Naudas, vērstpapīru un dokumentu pieņemšana glabāšanā.

4.6.2. Testamentu pieņemšana glabāšanā.

4.6.3. Pilnvarojuma atsaukšana.

4.6.4. Palīdzība mantojuma lietu kārtošana un mantojuma apsardzība.

4.7. Nodrošinošās notariālās darbības

4.7.1. Paziņojuma nodošana.

4.7.2. Protestu sastādīšana un apliecināšana.

4.7.3. Vekseļu protests. Čeku protests.

4.8. Universālās notariālās darbības

4.8.1. Dokumentu norakstu notariālā apliecināšana.

4.8.2. Dokumentu tulkojumu apliecināšana.

4.8.3. Personas paraksta īstuma apliecināšana.

4.9. Sūdzību iesniegšana un izskatīšana par notariālajām darbībām

4.9.1. Notariālo iestāžu darbības uzraudzība un kontrole.

4.9.2. Notariālo iestāžu un amatpersonu juridiskā atbildība.

4.9.3. Notariālo iestāžu darbību pārsūdzības formas. Zvērinātu notāru un citu notariālās darbības pildošu amatpersonu rīcības pārsūdzēšana pakļautības padotības kārtībā. Sūdzību izskatīšana tiesā par zvērinātu notāru rīcību un tādu iestāžu vai amatpersonu rīcību, kas veic notariālās funkcijas. Notariālo aktu apstrīdēšanas kārtība.

5. Civiltiesības un civilprocess

5.1. Civiltiesību jēdziens un vieta tiesību sistēmā

5.1.1. Civiltiesību jēdziens un nošķiršana no publiskajām tiesībām.

5.1.2. Vispārējo civiltiesību apakšnozares - Saistību tiesības, Lietu tiesības, Ģimenes tiesības un Mantojuma tiesības.

5.1.3. Speciālo civiltiesību apakšnozares - Komerctiesības, Darba tiesības, Intelektuālā īpašuma tiesības.

5.1.4. Civiltiesību avotu, normu piemērošana un iztulkošana.

5.1.5. UNIDROIT starptautisko līgumu principi un Eiropas Līgumu tiesību principi kā orientieris Latvijas privāttiesību pilnveidošanai.

5.2. Civiltiesību subjekti, objekti un civiltiesisko attiecību jēdziens

- 5.2.1. Civiltiesību subjekti. Fizisko personu tiesībspēja un rīcībspēja (darījumspēja un deliktspēja). Juridisko personu funkcijas, tiesībspēja, rīcībspēja. Juridisko personu klasifikācija.
- 5.2.2. Civiltiesību objekti. Ķermeniskas un bezķermeniskas lietas. Intelektuālā īpašuma objekti.
- 5.2.3. Civiltiesisko attiecību jēdziens un sastāvdaļas.

5.3. Tiesiska darījuma jēdziens, veidi un iztulkošana

- 5.3.1. Tiesiska darījuma jēdziens un veidi. Vienpusēji un daudzpusēji, kauzāli un abstrakti darījumi.
- 5.3.2. Gribas izteikums kā tiesiska darījuma pamatelements.
- 5.3.3. Tiesisko darījumu būtiskās, dabiskās un nejaušās sastāvdaļas.
- 5.3.4. Absolūti spēkā neesoši un apstrīdami tiesiskie darījumi.
- 5.3.5. Līguma jēdziens un noslēgšanas pamatprincipi.
- 5.3.6. Līgumu brīvības princips un tā ierobežojumi.
- 5.3.7. Līgumu veidi: vienpusēju un divpusēji, konsensuāllīgumi un reāllīgumi.
- 5.3.8. Līgumiem radniecīgas vienošanās formas.
- 5.3.9. Tiesisko darījumu iztulkošanas nozīme un mērķis. Iztulkošanas noteikumi un to piemērošana.

5.4. Gribas trūkumi tiesiskā darījumā

- 5.4.1. Gribas trūkumu veidi un to juridiskās sekas.
- 5.4.2. Šķietami, simulatīvi un nenopietni darījumi.
- 5.4.3. Maldības, viltus un spaidu jēdzienu juridiskais saturs un tiesiskās sekas.

5.5. Pārstāvība

- 5.5.1. Pārstāvības jēdziens un pielietojums.
- 5.5.2. Pārstāvības priekšnoteikumi un pārstāvja darbības tiesiskās sekas.
- 5.5.3. Darbība bez pārstāvības varas.
- 5.5.4. Likumā noteiktie pārstāvības varas ierobežojumi.
- 5.5.5. Pilnvaras jēdziens, izdošana, forma, veidi un izbeigšanās.

5.6. Tiesiska darījuma forma

- 5.6.1. Tiesiska darījuma formas brīvības princips.
- 5.6.2. Tiesiska darījuma formas nozīme un formu veidi - mutiskā, rakstiskā, notariālā formas. Formas īpatnības tiesiska darījuma koroborācijas gadījumā.
- 5.6.3. Tiesiska darījuma formas neievērošanas tiesiskās sekas.

5.7. Tiesiska darījuma satura ierobežojumi

- 5.7.1. Likumisko aizliegumu ietekme un tiesiskā darījuma spēku.
- 5.7.2. Labiem tikumiem pretēji tiesiskie darījumi.

5.8. Subjektīvās tiesības un to īstenošana

- 5.8.1. Subjektīvo civilo tiesību jēdziens un to iegūšana.
- 5.8.2. Svarīgākie subjektīvo tiesību veidi - prasījumi un ierunas.
- 5.8.3. Labas ticības princips subjektīvo tiesību izlietošanā.
- 5.8.4. Subjektīvo tiesību aizsardzība - tiesā un pašpalīdzības ceļā.

5.9. Saistību jēdziens. Saistību tiesību sistēma

- 5.9.1. Civiltiesiskas saistības definīcija un jēdziena „saistību tiesības” trīs nozīmes.

- 5.9.2 Saistību tiesību avoti. Latvijas Civillikums, kā saistību tiesību avots un tā salīdzinājums ar citu valstu likumiem. To daudzveidība reģionalizācijas un globalizācijas apstākļos. Eiropas Savienības tiesību normatīvie akti. Starptautiskās konvencijas. Civiltiesību unifikācijas tendences.
- 5.9.3. Saistību tiesību sistēma un saistību rašanās pamati. Privātā un publiskā savstarpējā sakarība saistību tiesībās.

5.10. Līguma jēdziens, veidi, noslēgšana, forma, saturs un sekas

5. 10.1. Līguma jēdziens un to klasifikācija. Līgumu sistēma LR Civillikumā un civiltiesībās kopumā. Līgumu brīvība un pušu autonomija.
5. 10.2. Līguma noslēgšana. Oferte un akcepts.
- 5.10.3. Līguma forma. Priekšlīgums un izsolījums.
- 5.10.4. Līguma saturs. Līguma priekšmets. Līguma blakus noteikumi. Nosacījumi. Termins. Uzlikums.
- 5.10.5. Līguma sekas. Pienākums izpildīt līgumu. *Pacta sunt servanda* princips un modernās tiesības. Līguma tiesīguma vērtēšana. Apstākļi, kas ietekmē līguma izpildīšanas iespēju - darījuma sevišķs smagums, vēlāk radušās grūtības, nepārvarama vara. Gadījumi, kad pielaižama vienpusēja atkāpšanās no līguma.
- 5.10.6. Saistību kopsalīdznieku savstarpējās attiecības. Dalīti un nedalīti prasījumi vai saistības. Solidāras saistības jēdziens, rašanās, izpildes sekas.
- 5.10.7. Saistību pastiprināšanas jēdziens un veidi. Galvojums, līgumsods un rokasnauda.
- 5.10.8. Procentu civiltiesiskais saturs. Procentu saistības izcelšanās. Procentu aprobežojumi, apmērs.
- 5.10.9. Cesijas jēdziens, pamats, priekšmets, forma, sekas.
- 5.10.10. Neatļautas darbības, to izpausmes sekas. Vainas jēdziens civiltiesībās un tās formas. Tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Atbildības par vainu principa aprobežojumi. Absolūtā atbildība.
- 5.10.11. Zaudējumi un to atlīdzība. Cēlonība zaudējumu atlīdzības attiecībās.
- 5.10.12. Saistību izpildījums. Izpildījuma subjekti, laiks, vieta, veids. Pienācīga un reāla izpildījuma jēdzieni un to tiesiskais nodrošinājums.

5.11. Lietu tiesības

- 5.11.1. Lietu tiesību jēdziens, priekšmets un sistēma. Absolūtās un relatīvās tiesības. Lietu tiesību absolūtais raksturs. Lietu tiesības Latvijā un ārvalstu tiesībās. Civiltiesību kontinentālās Eiropas un angļu - amerikāņu sistēmas un to regulējums lietu tiesībām.
- 5.11.2. Lietu klasifikācijas principi. Ķermeniskas un bezķermeniskas lietas. Kustamas un nekustamas lietas, u.c. klasifikācijas veidi. Publikas reģistrācijas jeb koroborācijas režīms. Lietu kopība. Lietu vērtība.
- 5.11.3. Valdījuma jēdziens un tā pazīmes. Valdījums un turējums. Valdījuma iegūšana un tā priekšnoteikumi. Valdījuma veidi: tiesīgs un prettiesīgs, labticīgs un ļauticīgs. Valdījuma funkcijas. Valdījuma izbeigšanās.
- 5.11.4. Īpašuma tiesību jēdziens un saturs. Īpašuma tiesību aprobežojumi. Īpašuma atsavināšanas aprobežojumi. Īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumi.
- 5.11.5. Īpašuma iegūšanas pamati un veidi un īpašuma izbeigšanās tiesiskie pamati un veidi.
- 5.11.6. Īpašuma aizsardzības veidi. Īpašuma prasība un tās saturs. Vindikācijas prasība, negatorā prasība. Šķēršļi īpašuma prasības pielietošanai.
- 5.11.7. Servitūtu jēdziens un klasifikācija. Servitūtu nodibināšana ar likumu, tiesas spriedumu, līgumu vai testamentu. Servitūtu izbeigšanās.
- 5.11.8. Reālnastu tiesiskais saturs, nodibināšana un izbeigšanās.

- 5.11.9. Kālas jēdziens un veidi: rokas kāla, hipotēka, lietojuma kāla. Kālas tiesību rašanās, priekšmets. Kālas tiesību izbeigšanās. Hipotēka uz nekustamu īpašumu. Komerckāla.
- 5.11.10. Izpirkuma tiesību jēdziens, nodibināšana un izlietošana. Izpirkuma tiesības sekas un pušu savstarpējās tiesības un pienākumi. Izpirkuma tiesības izbeigšanās.

5.12. Mantojuma tiesības

- 5.12.1. Mantojuma tiesību jēdziens un sistēma. Mantojuma tiesību avoti. Mantojuma tiesību regulējums Latvijas likumos un citu valstu tiesībās.
- 5.12.2. Mantojuma jēdziens, subjekti. Mantojuma masa. Tiesības iegūt mantojumu. Juridisko personu mantotspēja. Mantojuma atklāšanās. Aicinājums mantot. Mantošanas pamati.
- 5.12.3. Likumiskās mantošanas jēdziens. Laulāto mantošana. Radnieku un adoptēto mantošana. Mantošanas kārtība. Mantinieku šķiras. Radniecības pakāpes. Mantošana pēc pārstāvības tiesībām. Bezmantinieku manta.
- 5.12.4. Testamentārās mantošanas jēdziens. Spēja taisīt testamentu. Neatraidāmie mantinieki un neatņemamā daļa. Neatraidāmo mantinieku atstumšana no mantojuma. Testamenta jēdziens, forma. Publiskie testamenti. Priviliģētie testamenti. Testamenta saturs. Mantinieku iecelšana. Substitūcija. Pēcmantinieku iecelšana. Novēlējumi vispārnoderīgiem un labdarīgiem mērķiem.
- 5.12.5. Legāta jēdziens. Vispārīgie noteikumi. Legāta dalībnieki. Legāta tiesiskās sekas, iegūšana un atraidīšana, izpildīšana, veidi. Legāta samazināšana. Nosacījumi un citi pēdējās gribas rīkojuma aprobežojumi.
- 5.12.6. Savstarpējie testamenti. To taisīšana. Korrespektīvi savstarpēji testamenti. Savstarpējs testaments trešo personu labā.
- 5.12.7. Pēdējās gribas rīkojuma izpildīšana. Testamenta izpildītājs. Testamenta pierādījumi. Testamenta izpildīšana. Testamenta apstrīdēšana.
- 5.12.8. Līgumiskās mantošanas jēdziens, veidi un mantojuma līgums. Tā sekas un stāšanās spēkā.
- 5.12.9. Mantojuma atklāšanās, apsardzība un mantojuma prasība.
- 5.12.10. Mantojuma pieņemšana un iegūšana. Līdzmantinieku attiecības. Mantojuma dališana.
- 5.12.11. Mantojuma tiesību izbeigšanās un zaudēšana.
- 5.12.12. Mantojuma lietu kārtošana. Mantojuma lietu kārtošana pēc 2003. gada 1. janvāra. Starptautiskās mantojuma tiesiskās attiecības. Testamenta forma starptautiskajās mantojuma tiesībās. Tiesiskās palīdzības līgumi.

5. 13. Ģimenes tiesības

- 5.13.1. Ģimenes tiesību jēdziens, saturs un tiesiskais regulējums Latvijā. Ģimenes tiesību sistēma. Tiesību avotu daudzveidība saistībā ar reģionalizāciju un globalizāciju.
- 5.13.2. Ģimenes tiesiskais jēdziens. Laulības noslēgšana. Šķēršļi laulības noslēgšanai. Laulāto attiecības, savstarpējās tiesības un pienākumi.
- 5.13.3. Laulāto mantisko attiecību sistēmas. Mantas kopības jēdziens un saturs. Laulāto kopīpašuma atsavināšana. Laulāto atsevišķā manta. Laulāto mantiskā atbildība. Laulības līgums, tā noslēgšanas forma, saturs un juridiskās sekas. Laulāto mantiskās attiecības.
- 5.13.4. Vecāku un bērnu attiecības: personiskās un mantiskās. Vecāku varas jēdziens. Vecāku vara pār bērnu mantu. Bērna brīvā manta. Vecāku varas izbeigšanās. Bērnu pienākumi pret vecākiem. Adopcijas jēdziens.
- 5.13.5. Radniecības un svainības juridiskās attiecības.

5. 14. Darba tiesības

- 5.14.1. Darba tiesību jēdziens, priekšmets, sistēma un avoti. Pamatavoti - normatīvie akti, ieradumu tiesības, vispārīgie tiesību principi, lokālās regulēšanas tiesību avoti - darba koplīgums, darba kārtības noteikumi, u.c. Tiesību normu piemērošanas palīgavoti - tiesu prakse, tiesību doktrīna. Starptautiskās darba tiesības.
- 5.14.2. Darba tiesisko attiecību jēdziens un rašanās pamats. Darba tiesisko attiecību subjekti - darbinieks, darba devējs, darbinieku pārstāvji, darba devēju organizācijas, valsts pārvaldes iestādes. Uzņēmuma jēdziens. Termiņi.
- 5.14.3. Darba līguma jēdziens, priekšmets, sastāvdaļas, forma. Darba līguma sagatavošana, noslēgšana, darbība, grozīšana, izbeigšanās.
- 5.14.4. Darba laika jēdziens, organizācijas veidi. Darba laika veidi. Atpūtas laika jēdziens, veidi. Atvaļinājumi, to veidi.
- 5.14.5. Darba samaksas jēdziens, sistēmas. Profesiju klasifikators. Vidējās peļņas aprēķināšana. Kompensācijas. Izmaksas sakarā ar komandējumiem. Darba samaksas izmaksas kārtība un ieturējumu no tās ierobežošana.
- 5.14.6. Darba aizsardzības institūts darba tiesībās. Darba aizsardzības sistēmas organizēšana. Uzraudzības institūcijas un darba devēja atbildība.
- 5.14.7. Darba koplīguma jēdziens, subjekti, saturs, noslēgšanas kārtība, izpildes pārbaude.
- 5.14.8. Darba strīda jēdziens, klasifikācija, izšķiršana.

5. 15. Komerctiesības

- 5.15.1. Komerctiesību jēdziens, vieta privāttiesību sistēmā. Komerctiesību principi - starptautiskuma, civiltiesiskās apgrozības paātrināšanas, trešo personu aizsardzības principi. Komerctiesību avoti - nacionālie Latvijas avoti, Eiropas tiesības, komerciālās paražas. Svarīgākie komerctiesību avoti ārvalstīs.
- 5.15.2. Komersanta, komercdarbības un saimnieciskās darbības jēdziens. Komercdarbība kā saimnieciskās darbības vieds, kritēriji - darbība savā vārdā, darbības sistemātiskums, peļņas gūšanas nolūks, darbības patstāvīgums, atklātums, likumīgums. Komersantu veidi.
- 5.15.3. Komercreģistra jēdziens un nozīme. Komercreģistra uzbūve. Tajā ierakstāmās ziņas un to klasifikācija. Komercreģistra publicitāte un tās sekas.
- 5.15.4. Komersanta firmas jēdziens, veidošanas pamatprincipi. Komersanta tiesības uz firmu un to aizsardzība.
- 5.15.5. Uzņēmuma un filiāles jēdzieni un nozīme.
- 5.15.6. Prokūras jēdziens, izsniegšana, apjoms, ierobežojumi, izbeigšanās. Parastās komercpilnvaras jēdziens un norobežošana no prokūras. Tās izsniegšana, ierobežojumi, izbeigšanās.
- 5.15.7. Komercaģenta jēdziens, veidi, tiesības un pienākumi pret principālu, attiecības ar klientiem, līguma izbeigšanās.
- 5.15.8. Māklera jēdziens, tiesības un pienākumi.
- 5.15.9. Komercdarījumu jēdziens, veidi (komerciālais pirkums, komisijas līgums, komerciālā glabājuma līgums, preču ekspedīcijas līgums), noslēgšana. Komerciālās aizturējuma tiesības. Kontokorenta attiecības. Komersanta dotā galvojuma īpatnības.
- 5.15.10. Sabiedrību tiesību jēdziens un pazīmes. Sabiedrības līgums. Lietvedība un tās veidi, pārstāvība un tās veidi. Tiesības un pienākumi, kas personai izriet no dalības Civillikuma sabiedrībā. Sabiedrības kopīgā manta un atbildība par sabiedrības saistībām. Sabiedrības izbeigšanās, likvidācija un biedra izstāšanās.
- 5.15.11. Personālo komercsabiedrību jēdziens, nodibināšana. Pilnsabiedrības jēdziens un nodibināšana. Lietvedība un pārstāvība tajā. Sabiedrības biedra statuss un mantošanas jautājumi. Komandītsabiedrības jēdziens nodibināšana, statuss, atbildība.
- 5.15.12. Kapitālsabiedrības jēdziens, veidi, dibināšana. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību, akciju sabiedrība. Darbības izbeigšana un likvidācija.

- 5.15.13. Komerksabiedrību reorganizācijas jēdziens un tiesiskais regulējums. Reorganizācijas gaita un principi.
- 5.15.14. Koncerna jēdziens un veidi - līgumiskais, faktiskais, iekļautās sabiedrības.
- 5.15.15. Citas sabiedrību formas - kooperatīvā sabiedrība un biedrība. Eiropas tiesību aktos regulētas sabiedrības - Eiropas ekonomisko interešu grupa, Eiropas komercsabiedrība.

5.16. **Civilprocess**

- 5.16.1. Civilprocesa jēdziens, priekšmets un sistēma. Civilprocesu regulējoši tiesību avoti. Civilprocesa likums, nacionālie un starptautiskie tiesiskie akti.
- 5.16.2. Subjektīvo civiltiesību aizsardzības formas. Pārkāpto un apstrīdēto tiesību jēdziens. Civiltiesiskie pārkāpumi un strīdi. Subjektīvo civiltiesību paš aizsardzība un tās robežas. Valstiskās un nevalstiskās, strīdus un bezstrīdus jurisdikcijas iestādes civillietās. Jurisdikcijas iestāžu sistēmas pilnveidošana subjektīvo civiltiesību aizsardzības jomā LR kā ES dalībvalstī.
- 5.16.3. Jurisdikcijas iestāžu kompetence subjektīvo civiltiesību un likumisko interešu aizsardzībā. Kompetences sadalījuma vispārīgie noteikumi un kritēriji. Civillietu pakļautība tiesai un tās veidi. Civillietu pakļautība bāriņtiesām. Civillietu pakļautība šķīrējtiesām. Darba strīdu komisiju kompetence. Notariālo iestāžu kompetence subjektīvo civiltiesību un likumisko interešu aizsardzībā. Civiltiesību aizsardzība administratīvā kārtībā.
- 5.16.4. Civilās tiesvedības jēdziens un veidi. Prasības tiesvedība. Sevišķās tiesāšanas kārtība. Tiesvedība bezstrīdus kārtībā. Civilprocess stadijas - obligātās un fakultatīvās stadijas.
- 5.16.5. Civilprocesuālo tiesisko attiecību jēdziens un rašanās priekšnoteikumi. Civilprocesuālo tiesisko attiecību elementi, subjekti un to klasifikācija. Civilprocesuālā tiesībspēja. Civilprocesuālie juridiskie fakti. Tiesas kā civilprocesuālo tiesību subjekti. Lietas dalībnieki. Notariālās iestādes kā civilprocesuālo tiesību subjekti. Civilprocesuālo tiesību pārkāpumi. Tiesu un notariālo iestāžu kļūdas, to tiesiskās sekas. Civilprocesuālā atbildība. Procesuālās sankcijas un to veidi.
- 5.16.6. Civilprocesuālās formas būtība, pamatiezīmes un nozīme. Mutiskuma un rakstiskuma elementu jēdziens. Atklātuma un nepārtrauktības principi. Civillietu iztiesāšanas tiešums.
- 5.16.7. Civilprocesuālo darbību jēdziens. Tiesas procesuālās darbības. Civilprocesa dalībnieku procesuālās darbības. Vienpusējas un divpusējas civilprocesuālās darbības, to izpildes veidi, laiks un vieta. Civilprocesuālā rīcībspēja, tās īpatnības. Civilprocesuālo darbību izpilde ar pārstāvja starpniecību. Izpildes kārtība, secība, noformējums. Protokoli. Termiņi civilprocesā. Procesuālo darbību izpildes nokavējums un tā sekas.
- 5.16.8. Civilprocesa principu jēdziens un nozīme. To sistēma un klasifikācija. Dispozitivitāte. Sacikste un procesuālā līdztiesība, u.c. principi.
- 5.16.9. Prasības lietas dalībnieki - puses (prasītājs un atbildētājs). Procesuālā līdzdalība. Pārstāvība civilprocesā.
- 5.16.10. Civillietu piekritības jēdziens, veidi.
- 5.16.11. Prasības jēdziens un būtība. Prasības veidi. Prasības grozīšana. Prasības nodrošināšana. Pretprasība un tās iesniegšana.
- 5.16.12. Tiesāšanas izdevumu jēdziens un veidi. Ar lietas vešanu saistītie izdevumi un to atlīdzināšana.
- 5.16.13. Pierādījumi un pierādīšanas līdzekļu jēdziens un veidi. Pierādījumu klasifikācija. Pierādījumu nodrošināšana. Pierādīšanas līdzekļu veidi.
- 5.16.14. Tiesvedība pirmās instances tiesā. Pirmās instances tiesas nolēmumu jēdziens un veidi. Tiesas sprieduma likumīgais spēks. Pirmās instances tiesas lēmumi, to veidi, saturs un likumīgais spēks.
- 5.16.15. Tiesvedība lietās bez prasības - sevišķās tiesāšanas kārtība, bezstrīdus kārtība.

- 5.16.16. Tiesas nolēmumu izpildes procesa vispārīgie noteikumi. Izpildu dokumentu veidi. Izpildu procesa dalībnieki. Piespiedu subjekti. Puses izpildu lietvedībā. Zvērinātu tiesu izpildītāju statuss. Izpildu dokumentu iesniegšana, iesniegšanas noilgums. Jurisdikcijas iestāžu aktu izpildes kārtība izpildes atlikšana. Izpildes kontrole.
- 5.16.17. Starpvalstu tiesiskā sadarbība civilietās. Starptaustikā civilprocesa avoti - konvencijas un starpvalstu līgumi. Piekritības norobežošana civilietās, piekritība strīdos ar ārvalstu pilsoņiem, bezvalstniekiem, ārvalstu organizācijām, kā arī lietās, kur viena puse dzīvo ārvalstīs. Ārvalstu tiesu uzdevumu izpildīšana, ārvalstu tiesu un šķīrētāju spriedumu atzīšana un izpildīšana. Notariāta iestāžu starptautiskā sadarbība. Ārvalstīs izsniegtu dokumentu atzīšana un legalizācija.

6. Finanšu un nodokļu tiesības

6.1. Finanšu tiesību vispārīgie pamati

- 6.1.1. Finanšu tiesību jēdziens, priekšmets, sistēma. Finanšu tiesību vieta citu tiesību nozaru vidū.
- 6.1.2. Finanšu tiesību avoti. LR Satversme un vispārīgie tiesību principi kā finanšu tiesību avots. Normatīvie akti, judikatūra, doktrīna. Starptautiskās tiesības un ES tiesības kā finanšu tiesību avots. Finanšu tiesību spēks laikā un telpā.
- 6.1.3. Finanšu tiesību attiecību jēdziens, subjekts, objekts.
- 6.1.4. Finanšu kontroles jēdziens un sistēma. Finanšu ministrija, finanšu kontroles sistēma un Valsts kase, VID u.c. Finanšu ministrija pārraudzības iestādes.

6.2. Budžeta tiesības

- 6.2.1. Budžeta jēdziens un budžeta tiesību principi. Budžeta organizācijas principi, uzdevumi, iekārta. Budžeta ieņēmumi.
- 6.2.2. Budžeta process - izstrāde, izskatīšana, apstiprināšana, izpilde, grozījumi.

6.3. Nodokļu un nodevu tiesības

- 6.3.1. Nodokļa un nodevas jēdzieni. Nodokļu funkcijas un iekasēšanas pamatprincipi. Nodokļu tiesību principi. Nodokļu veidi un to klasifikācija. Nodevu veidi un to klasifikācija. Nodokļu nomaksas kārtība. Nodokļu maksātāji, to tiesības un pienākumi. Nodokļu administrācija, tās tiesības un pienākumi. Nodokļu aprēķināšana, iekasēšana un atmaksāšana. Nodokļu samaksas termiņi, to pagarināšana, nodokļu parāda kapitalizācija un dzēšana.
- 6.3.2. Atbildība par nodevu un nodokļu nomaksas kārtības pārkāpšanu - pārkāpumu veidi, maksājumu piedziņas kārtība. Nodokļu administrācijas lēmumu izpildes nodrošinājums.
- 6.3.3. Nodokļu un nodevu jautājumos pieņemto lēmumu apstrīdēšana un pārsūdzēšana - ārpustiesas kārtība, pārsūdzēšana Darījumu novērtēšanas komisijā. Nodokļu administrācijas un nodokļu maksātāja vienošanās līgums.
- 6.3.4. Iedzīvotāju ienākuma nodoklis - apliekamais objekts, neapliekamie objekti, likme un taksācijas periods. Nodokļa maksātāji un aprēķināšanas kārtība. Attaisnotie izdevumi. Atvieglojumi.
- 6.3.5. Uzņēmuma ienākuma nodoklis - apliekamais objekts, likme un taksācijas periods. Nodokļa maksātāji. Apliekamā ienākuma noteikšana. Nodokļa atlaides.
- 6.3.6. Nekustamā īpašuma nodoklis - apliekamais objekts, likme un taksācijas periods. Nodokļa maksātāji. Nodokļa atvieglojumi.
- 6.3.7. Sociālās apdrošināšanas maksājumu jēdziens un veidi. Apdrošināmās personas. Maksājuma objekts un likme.

- 6.3.8. Pievienotās vērtības nodoklis - apliekamais objekts, neapliekamie objekti, likme un taksācijas periods. Nodokļa maksātāji un aprēķināšanas kārtība. Attaisnotie izdevumi. Izņēmumi un atvieglojumi.
- 6.3.9. Akcīzes nodoklis - apliekamais objekts, neapliekamie objekti, likme un taksācijas periods. Nodokļa maksātāji un aprēķināšanas kārtība. Attaisnotie izdevumi. Izņēmumi un atvieglojumi.
- 6.3.10. Muitas nodokļa jēdziens un muitas politikas fiskālā nozīme. Ievedmuitas un izvedmuitas nosacījumi attiecībā uz preču tirdzniecību. Muitas priekšrocības, parāds, brokeri.
- 6.3.11. Nodevas. Valsts nodevas. Ar notariāta darbību saistītās valsts nodevas. Pašvaldību nodevas.

7. Jūras tiesības

7.1. Jūras tiesību jēdziens un sistēma

- 7.1.1. Jūras tiesību jēdziens. Jūras tiesību sistēma - publiskās jūras tiesības un privātās jūras tiesības jeb kuģošanas tiesības.
- 7.1.2. Publisko jūras tiesību avoti un subjekti. Domstarpību risināšana publiskajās jūras tiesībās. Lietu piekritība.

7.2. Kuģošanas tiesības

- 7.2.1. Kuģošanas tiesību jēdziens, pamatprincipi. Kuģošanas tiesību starptautiskie avoti *Comitee Maritime International*, Starptautiskā Jūrniecības organizācija. Kuģošanas tiesību avoti Latvijā.
- 7.2.2. Valsts pārvalde jūrniecībā, kuģu reģistrācija.
- 7.2.3. Ar kuģi saistītās mantiskās intereses - kuģu būves līgums, kuģa pārveduma līgums, kuģa hipotēka, rīcība ar kuģa vraku.
- 7.2.4. Jūras pārvadājuma jēdziens. Konosaments, tā funkcijas. Hāgaš, Hāgas - Visbijas, Hamburgas noteikumi. Konosamenta juridiskā noformēšana. Čarteri, to veidi un iekļaujamās pamatnormas. Reisa, laika, berbouta čarteri.
- 7.2.5. Jūras prasību jēdziens un veidi. Atbildības ierobežojums jūras prasībās. Jūras prasību nodrošinājums.

8. Starptautiskā kriminālprocesuālā sadarbība

8.1. Kriminālprocess

- 8.1.1. Kriminālprocess kā tiesību nozare un kriminālās tiesvedības praktiskā norise. Kriminālprocesuālās tiesības un to priekšmets. Kriminālprocesuālo darbību un attiecību sistēma. Kriminālprocesuālās attiecības.
- 8.1.2. Kriminālprocesuālā kārtība un procesuālā forma. Publiskā apsūdzība, privātā apsūdzība un publiski - privātā apsūdzība. Kriminālprocesa uzbūves vispārīgs raksturojums.
- 8.1.3. Kriminālprocesa tiesību avoti un to piemērošana. Kriminālprocesa likums, Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumi kriminālprocesuālo tiesību jomā.
- 8.1.4. Kriminālprocesā iesaistītās personas, to tiesības un pienākumi - procesa virzītāji, ieinteresētie procesa dalībnieki. Procesā iesaistīto personu tiesiskā aizsardzība.
- 8.1.5. Mantiskie jautājumi kriminālprocesā. Civilprasība un tās nodrošināšana.
- 8.1.6. Procesuālie dokumenti un termiņi.

8.2. Starptautiskā sadarbība kriminālprocesā

- 8.2.1. Procesuālā kārtība starptautiskās kriminālprocesuālās sadarbības jomā. Šajā procesā iesaistīto personu kriminālprocesuālais statuss un to aizsardzība.

- 8.2.2. Vienotas krimināltiesiskās reglamentācijas telpas izveide Eiropā – nepieciešamība, iespējamība, attīstības tendences un problemātika.
- 8.2.3. Eiropas valstu pieredze kriminālatbildības subjektu un kriminālsodu sistēmas noteikšanā un tās iespējamā izmantošana Latvijā – aktuālās problēmas un to iespējamie risinājumi.
- 8.2.4. Starptautiskā sadarbība krimināltiesiskajā jomā – nepieciešamība, tiesiskais pamats, formas un problemātika. Sadarbība ar starptautiskajām tiesām. Starptautiskā krimināllieta, tās jurisdikcija un lietu izskatīšanas procesuālā kārtība.

9. Lietvedība un arhīvniecība

9.1. Lietvedības vispārīgie jautājumi

- 9.1.1. Organizāciju darbībā izmantojamās dokumentu sistēmas. Pārvaldes dokumentu sistēma kā biežāk lietotā dokumentu sistēma.
- 9.1.2. Lietvedība, tās sastāvdaļas, organizācijas veidi, to raksturojums. Lietvedību reglamentējošie normatīvie akti.
- 9.1.3. Pārvaldes dokumentu sistēmu veidojošo dokumentu grupas - organizatorisko dokumentu, rīkojuma dokumentu, izziņu un pārskata dokumentu, sarakstes dokumentu un personāla dokumentu grupas.
- 9.1.5. Organizācijas darbs ar izstrādātajiem un saņemtajiem dokumentiem. Lietu kārtošana saskaņā ar apstiprināto lietu nomenklatūru. Lietu un dokumentu sagatavošana nodošanai arhīvā. Arhīvniecības pamati.

9.2. Pārvaldes dokumenti

- 9.2.1. Dokumentu papīra formāti. Pārvaldes dokumenta darba laukums un dienesta malas. Veidlapas. Pārvaldes dokumenta sastāvdaļas - teksts, rekvizīti, atzīmes. Sastāvdaļu izvietojuma zonas. Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas posmi.
- 9.2.2. Dokumenta jēdziens. Dokumenta oriģināls un atvasinājumi (noraksts, izraksts, kopija, dublikāts), to izgatavošanas un apliecināšanas nosacījumi.
- 9.2.3. Dokumenta juridiskais spēks dokumentu izmantošanā, tā tiesiskie, formālie un procesuālie nosacījumi.
- 9.2.4. Dokumenta rekvizītu, kas nodrošina juridisko spēku, noformēšanas prasības.
- 9.2.5. Dokumenta teksts un tā noformēšana.
- 9.2.6. Dokumenta saskaņošana.
- 9.2.7. Dienesta vēstule un tās noformēšana.
- 9.2.8. Dienesta atzīmes un to noformēšana.
- 9.2.9. Elektroniskie dokumenti un paraksti.